

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

VARNA MOBILNOST
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

**ŠESTA NACIONALNA KONFERENCA O TRAJNOSTNI
MOBILNOSTI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU**

PRILOŽNOSTI ZA RAZVOJ TRAJNOSTNE MOBILNOSTI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Laško, 23. 3. 2022

Trajnostna mobilnost v razširjenem programu (RaP) osnovne šole

Nada Nedeljko, Zavod RS za šolstvo
Urška Breznik, OŠ Selnica ob Dravi

Andreas SCHLEICHER, Director for Education and Skills, OECD

Učenje za prihodnost

Učenje za prihodnost OECD učni kompas 2030
(prof. dr. Andreas Schleicher, OECD)

<https://www.youtube.com/watch?v=t88XITPd3Dk>

Problem, ki se ga moramo lotiti:

Ko smo anketirali učence, je 8 do 10 petnajstletnikov dejalo, da jih skrbi za podnebje - globalno segrevanje (oz. za svetovne probleme). Ko pa smo jih vprašali, če imajo moč kaj spremenit, če lahko vplivajo na svetovne probleme, se je odstotek precej znižal ... Iz učencev smo naredili pasivne sprejemnike znanja.

Rešitev:

V prihodnosti moramo pomagati mladim, da aktivirajo svoje kognitivne, socialne in čustvene sposobnosti in nekaj ukrenejo. Gre za to, da učencem pomagamo razmišljati s svojo glavo in hkrati sodelovati z drugimi. Naučiti jih razmišljati kot znanstveniki.

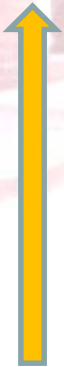
Kakšne priložnosti za razvoj TM ponuja RaP?

RaP v slovenskem šolskem prostoru

<https://www.o-selnica.mib.edus.si/trajnostna-mobilnost/>

21. stoletje

20. stoletje

Od 2018 - Poteka poskus posodobitve RaP-a (*Uvajanje tujega jezika v obveznem programu in preizkušanje koncepta razširjenega programa v OŠ*)

Kurikularni dokument : Razširjeni program osnovne šole

- Sklop **Zdravje in varnost**: vzgoja za varno/trajnostno mobilnost
- Sklop **Gibanje** (vsak dan gibanje/telesna aktivnost za vse učence)

2021 – Strategija kulture vedenja in vzgoja za TM otrok ..

- deležen mnogih sprememb in posodabljan
- njegovi zametki pred več kot 50 let
 - vzgoja za **prometno varnost**

<https://www.mojaobcina.si/vrhnika/novice/>

Vzgoja za TM v RaP 21. stoletja

(Kurikularni dokument RaP)

- Spodbuja in razvija ter krepi veščine za kulturo vedenja v cestnem prometu, zdrav način življenja, gibalne in socialne kompetence, odnos do okolja in ekologije v sodobnem življenju.
- Temelji na načelih upoštevanja potreb in interesov posameznika, skupine in sledi načelu enakih možnosti.
- Spodbuja trajnostni promet z namenom spreminjanja stališč in potovalnih navad vseh udeležencev v prometu kot npr. spodbujanje, da učenci/učitelji prihajajo v šolo peš, s kolesom, javnim prevozom.
- Je pridobivanje in stalno obnavljanje znanja, spretnosti, veščin in vrednot za varno vključevanje v cestni promet.
- Uresničevanje ***Strategije kulture vedenja in vzgoja za trajnostno mobilnost otrok in mladostnikov v sistemu vzgoje in izobraževanja 2024***
- Pomembna in zakonsko določena aktivnost trajnostne mobilnosti v razširjenem programu je **usposabljanje učencev za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v cestnem prometu.**
 - [Zakon o voznikih, 55. člen; Koncept usposabljanja](#)

Cilji in namen RaP v povezavi s cilji TM

Učenci:

- lažje dosegajo cilje TM obveznega programa OŠ,
- dosegajo lastne, specifične cilje (poklici prihodnosti)
- jim je omogočena izbirnost in participacija,
- **razvijajo ustvarjalnost in inovativnost,**
- razvijajo različne interese, spretnosti in znanja;
- razvijajo učne in delovne navade,
- **razvijajo učinkovito in kritično mišljenje,**
- **razvijajo sodelovanje in sodelovalno učenje,**
- **razvijajo digitalne veščine,**
- **kakovostno preživljajo prosti čas,**
- **razvijajo zdrav življenjski slog,**
- povezujejo z lokalnim in širšim okoljem
- ...

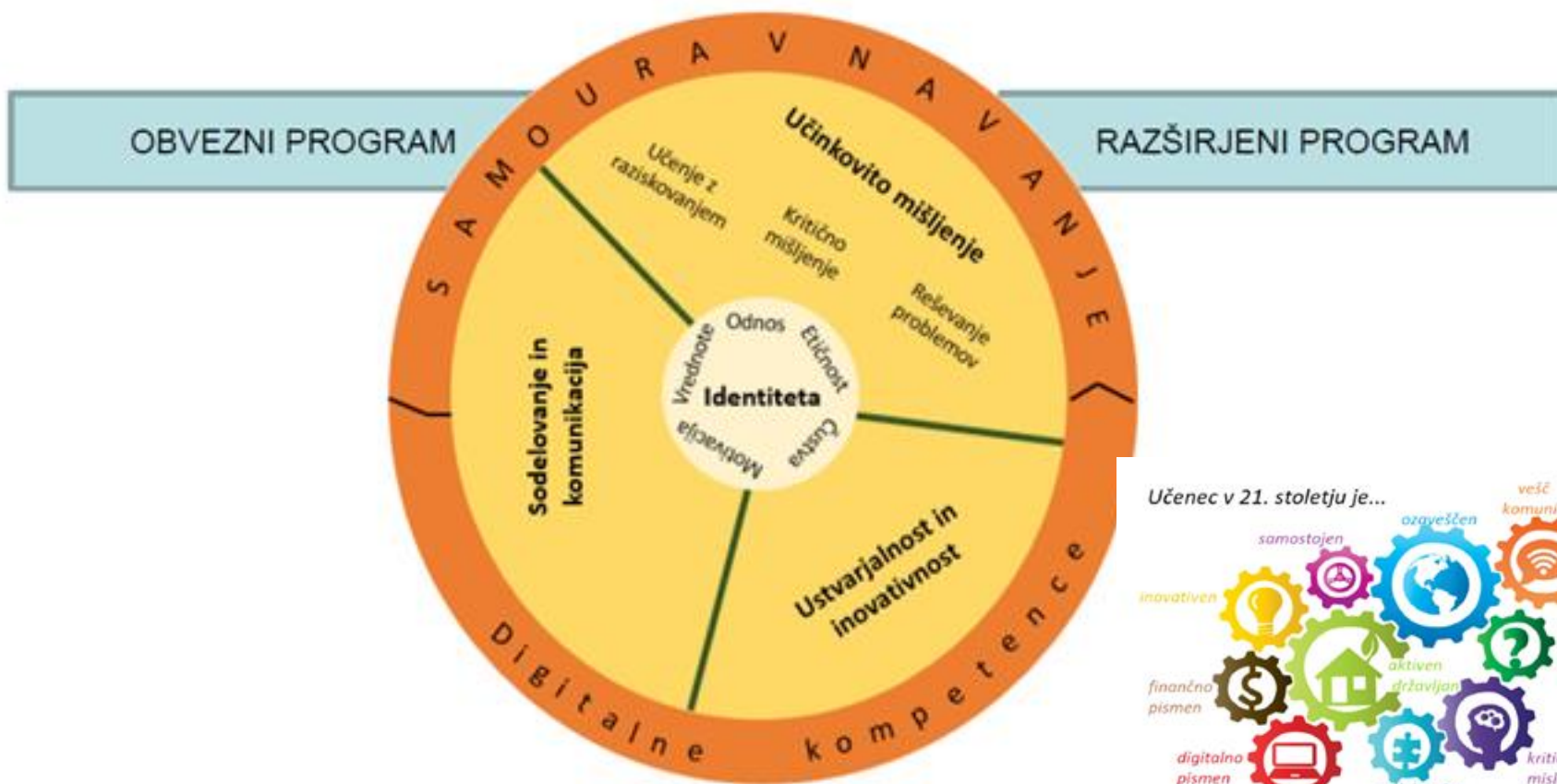
Temeljni cilj TM v VIZ:
*Krepitev znanja,
veščin, moralnih
vrednot, stališč,
razvijanje
odgovornosti, strpnosti,
spodbujanje gibanja,
pozitivnega odnosa do
okolja.*

4. Cilj TM:
*Spodbujanje
sodelovanja in
povezovanja z
deležniki (znotraj
in zunaj VIZ)*

RaP - priložnosti za razvoj veščin, strpnosti ... in povezovanje z obveznim programom OŠ

ATS STEM

FORMATIVNO SPREMLJANJE

POKLICI PRIHODNOSTI: 65% današnjih predšolskih otrok bo opravljalo poklic, ki danes še ne obstaja.

ATS 2020

Uresničevanje ciljev TM v RaP s samouravnavanjem posameznika

Moj prvi korak bo ...

TM posega v vse pore mojega/našega življenja.

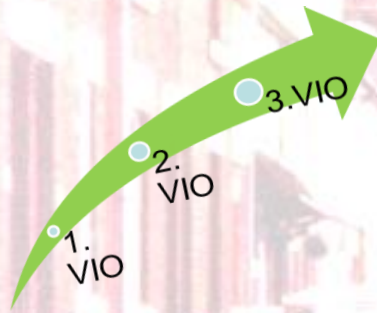
Jaz sem vzor.

Kaj lahko jaz prispevam/naredim za TM?

Kaj bom spremenil/a pri sebi?

**Sem
ambasador TM.**

Priložnosti za razvoj TM v RaP - povzetek

Poleg kognitivnih v ospredje postavljamo tudi temeljne spretnosti in veščine, ki prečijo **udejstvovanje** posameznika **v najraznovrstnejših življenjskih situacijah.**

Učenci z **različnimi in predvsem praktičnimi aktivnostmi** (hoja, kolesarjenje, vključevanje v javni promet; projektne naloge, raziskave, natečaji ...) ozaveščajo in krepijo znanja in veščine za TM.

Otroški Mozgani NISO
vedro, ki ga moraš napolniti.

ampak **ogonj**, ki ga
moraš zažetiti.

Učitelji preizkušajo inovativne/sodobne pedagoške pristope in strategije poučevanja in učenja, usmerjene na posameznega učenca in ki prispevajo k razvoju kritičnega mišljenja in reševanja problemov TM.

Varna pot vsepovsod

- Sklop A: Gibanje in zdravje za dobro psihično in fizično počutje.
- Izobraževanje o trajnostnem razvoju, trajnostni mobilnosti in preventivnem ravnanju v skrbi za zdravje in varnost.

- Spodbujanje posameznikovih močnih področij (talentiranosti, nadarjenosti).
- Spodbujanje optimalnega učnega okolja.
- Vsebine oblikovane skupaj z učenci in izhajajoč iz njih.
- Sodelovanje z drugimi deležniki.
- Kompetence, spretnosti in veščine 21. stoletja.
- Formativno spremljanje, NA-MA poti, UNESCO.

Raziskujemo, analiziramo

Metode:

- anketni vprašalnik,
- delo na terenu,
- pregled šolske dokumentacije.

Glavne ugotovitve:

- nevarna križišča (1-12),
- premalo pločnikov in kolesarskih poti,
- manjkajoči prometni znaki,
- kolesarjenje po pločniku,
- kolesarska steza (200 m) mnogo prekratka,
- nefunkcionalna šolska kolesarnica,
- dotrajana in nepokrita stojala za kolesa,
- Jabolčna pot.

Foto: Arhiv OŠ Selnica ob Dravi

Ugotovitve o kolesarjenju

Pot v šolo

- 19/66 učencev v šolo občasno prihaja s kolesom.
- prenevarna ali predolga pot (75 %).
- Učitelj športa, učiteljice, ki sodelujejo v projektu Varno na kolesu.

Prostočasno kolesarjenje

- Več kot 80 % učencev.
- Povprečje 25 km na teden.
- Vedo, zakaj je kolesarjenje koristno.

Predlagamo, izboljšujemo TM

- Hoja in kolesarjenje kot trajnosti obliki prevoza v šolo (nujno izboljšanje pogojev → manj prevozov z avtomobili, šolskim kombijem, avtobusom, talne oznake, dodatna prometna signalizacija).
- Posodobiti šolsko dokumentacijo.
- Načrtovati sodobno kolesarnico.
- Kolesarjenje na pločniku.
- Prostočasno kolesarjenje – bike park.
- Dan dejavnosti.
- Omejiti dostop do šole z avtomobili.
- Sodelovanje z lokalno skupnostjo.

Osveščamo

Zakaj čelada DA in telefon NE?

Čelada

- Varuje pred poškodbami.
- Opozarja na kolesarja na cesti.
- Prihrani denar.
- Je simbol kolesarjenja.
- Je del kolesarskega bontona.

Telefon

- Odvrta pozornost.
- Moti udeležence v prometu.
- Vpliva na obnašanje v prometu.
- Padci, poškodbe.
- Spravljen v torbi ali žepu.

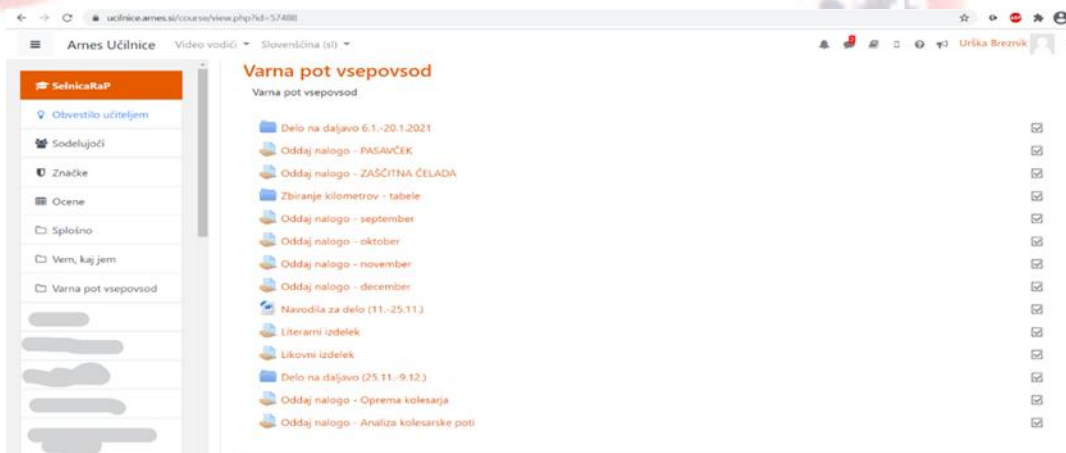
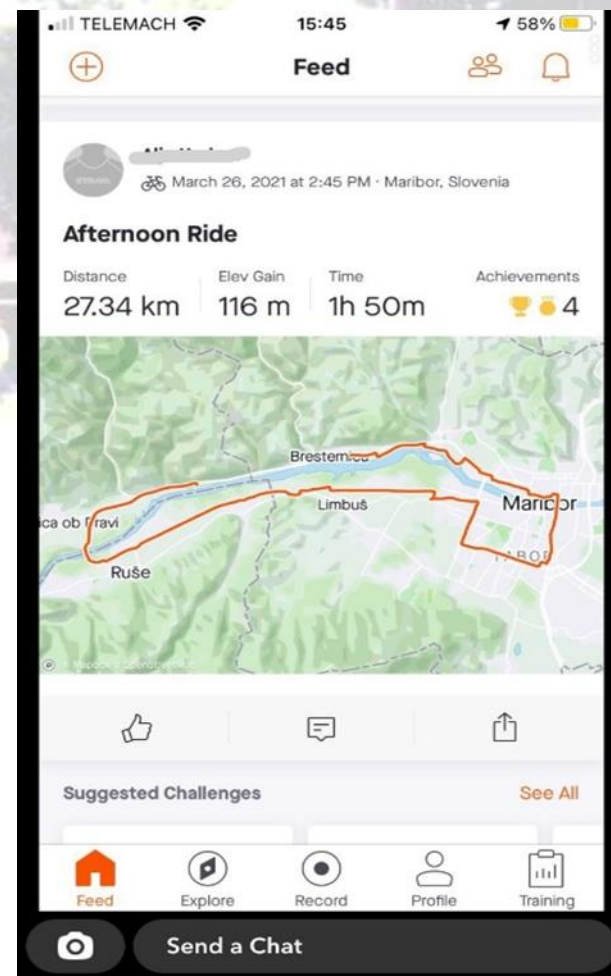
Z upoštevanjem prometnega bontona na kolo brez telefona!

- Ambasadorji evropskega tedna mobilnosti.
- Šolske radijske oddaje.
- RaP TV.
- Sodelovanje v nacionalnih akcijah.

Na glavi čelada naj bo tvoja kolesarska navada!

Skrbimo za zdravje in dobro počutje

Datum/rok	Število vključenih učencev	Število zbranih kilometrov
do 15. 11. 2020	124	27.390
do 15. 3. 2021	91	3.094
do 30. 4. 2021	59	5.040
		Skupaj: 35.524

TM medpredmetno povezujemo

PREDLÖGI PÖTI, PRIMERNE ZA KÖLESARJENJE

Selnica ob Dravi je samostojna občina v SV Sloveniji. Istmenska vas leži ob glavni regionalni cesti Maribor–Dravograd.

Klub svoji majhnosti ponuja veliko - tudi za manj in bolj zahtevne kolesarje.

Učenci OŠ Selnica ob Dravi predlagamo tri primerne poti za prostočasno kolesarjenje v naši občini. Vsaka predstavlja svojevrsten izziv za kolesarja.

Ze lansko leto smo zasnovali tudi Šolsko kolesarsko pot, po kateri se radi zapeljemo s sosedci, prijatelji in družino.

1. Kolesarjenje po Jabolčni poti, ki je del Dravske kolesarske poti. Jabolčna pot je edina kolesarska učna pot v Sloveniji, vezana na sadjarjsko tematiko. Dolga je približno 5 km in lahko jo boste med sadovnjaki in polji prevozili v 30 min. Je del lokalne poti in poteka po ravnini.

Na poti lahko:

1. po predhodnem dogovoru raziskujete vsebino Muzeja Hidroelektrarne Fala;

2. okušate in kupite sezonsko sadje, sušeno sadje ter izdelke iz sadja in koncipije Sadjarstva Grahor;

3. degustirate domače kozje mleko, sir, domači kruh na Vrbljovi domačiji družine Šinkovec;

4. v starem kozolcu ogledate zbirko starega orodja in priprav za stiskanje sadja;

5. spoznate šolski učni čebelnjak, kjer lahko po dogovoru z učiteljem čebelarjem spoznate skrivnosti iz sveta čebel in

- 6.Šolska medena drhalo naših učencev čebelarji.
- 4. kupite sveže jabolke in jabolčne izdelke v Načelnici KZ Selnica ob Dravi.
- Dodatna ponudba relikvije izven jabolčne poti, v lokalnem okolju na regijonah in lokalnih cestah:
- 7. ogled proučevanja volnenih izdelkov iz ovčine v lokalni predelovalni tovarni.
- 8. ogled stare čebelarje stizke iz 30. let proučevanja stizke družine Hladki.
- 9. ogled kulturnega spomenika iz 15. stoletja - cerkve sv. Anžela Kranjski. Čističen kobilice za počitek in sprostitvev sredi gorila - pot vključuje tudi spore.
- 10. sprehod po volnenem središču.
- 11. ogled najstarejših ohranjenih kleti v Dravski dolini družine Bravnik.
- 12. ogled cerkve sv. Marije Antohijske, obkrajstvo v Vadih kavarni, gostišču, barokno.
- 13. ogled kulturne prireditve v Hrano kultura Arnolda Tovornika.
- 11. ogled obrata Vitul in spretnost po griščnem vrta.

Soustrvarjamo razredni pouk

Foto: Arhiv OŠ Selnica ob Dravi

Učenec v 21. stoletju

Kritično vrednoti.

Spreminja.

Timsko sodeluje.

Išče priložnosti.

Osvešča.

Rešuje probleme.

Pomaga drugim.

Išče možnosti napredka.

Usmerjen k cilju.

Motiviran.

Zbira dokaze, predlaga rešitve.

Aktivno preživlja prosti čas.

Skrbi za svojo varnost in varnost drugih.

Deli znanje.

Predlaga aktivnosti, daje pobude.

Upravlja IKT.

Prevzema odgovornost.

Načrtuje, raziskuje, zapisuje, analizira, predstavlja.

- Medpredmetno in medprojektno sodelovanje.
- Timsko delo.
- Spodbujanje močnih področij.
- Spodbujanje inovativnosti, kreativnosti in podjetnosti.
- Sodelovanje z drugimi deležniki.

Zakaj RaP + trajnostna mobilnost?

- Motivacija.
- Spodbudno učno okolje.
- Kompetence, spretnosti in veščine 21. stoletja.

Spoznavanje drug drugega

Medsebojno sodelovanje

Razvijanje kakovostnih medsebojnih odnosov

Učenec razmišlja s svojo glavo in sodeluje z drugimi.